

УДК 378.016:793.31]: 793.3.071.5

Дарина ЮХИМЕНКО, студентка кафедри хореографії Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (науковий керівник – заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографії Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка Лілія ПРИГОДА)

ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «НАРОДНО-СЦЕНІЧНИЙ ТАНЕЦЬ» В СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ

У доповіді розглянуто роль навчальної дисципліни «Народно-сценічний танець» у процесі підготовки студентів-хореографів. Проаналізовано зміст навчальної програми, розкрито взаємозв'язок хореографії з музикою.

***Ключові слова:** народно-сценічний танець, український народний танець, педагог-хореограф, теорія і методика вивчення, танці народів світу.*

У сучасному світі кожна людина, яка має відношення до хореографічного мистецтва, повинна розуміти значення дисципліни «Народно-сценічний танець» у процесі розвитку сучасної хореографічної освіти. Народно-сценічний танець викладається у закладах вищої освіти, є обов'язковою компонентою, важливою частиною професійної підготовки майбутніх педагогів-хореографів.

Кожен урок з народно-сценічного танцю має свою чітку структуру і складається з трьох частин: вправи біля станка, комбінації на середині класу та танцювальні етюди або композиції. Вправи народно-сценічного екзерсису біля станка є лексично-різноплановими, кожна має перед собою певну мету та виконує власне завдання для того, щоб розвинути певні технічні можливості, наприклад: рухливість тазостегнового, колінного, гомілковостопного суглобів та інші. Доречі, вправи *grand* і *demi plie* спрямовані на зміцнення м'язів, на розвиток їх еластичності, пружності; якщо ми розглянемо вправу *pas tortilla*, то її завданням є розвиток рухливості стоп за рахунок зигзагоподібного руху; у вправі підготовки до «вірвовочки» і в самій «вірвовочці» активно розвивається виворотність тазостегнового суглобу. Студенти першого курсу не завжди мають активну виворотність у тазостегновому суглобі, а студенти четвертого курсу з легкістю розкривають працюючу ногу чітко в бік [3].

Не менш важливим є те, що кожна вправа біля станка, під час уроку народно-сценічного танцю, виконується у характері того чи іншого народу. Саме це додає вправі довершеності та вишуканості, дозволяє поступово знайомитись з тим чи іншим народним танцем, починаючи від простих вправ біля станка та на середині класу до вивчення повноцінних танцювальних етюдів або композицій. Саме такі прийоми полегшують навчальний процес та дають найбільш вдалий результат опанування практичним матеріалом.

Знайомство з народним танцювальним надбанням кожної країни відбувається поступово, від простих рухів до складних, що відпрацьовуються

окремо і лише потім додаються у навчальні комбінації, які потім будуть складовими цілого танку.

На першому курсі навчання студенти починають опановувати українські народно-сценічні танці різних регіонів нашої країни від Поділля до Прикарпаття, від Полісся до Буковини, від Слобожанщини до Закарпаття та інші [4], а згодом до програми підключаються танці народів світу. Сюди входять: польські, угорські, чеські, іспанські, циганські та багато інших. Танці народів світу також розділені за складністю, бо вивчати на першому році навчання відразу іспанський танець буде помилкою, тому що рухи і сама манера його виконання достатньо складні. Народне танцювальне мистецтво Іспанії слід вивчати на четвертому курсі, коли студенти-хореографи вже підготовлені до опанування танцю цієї країни.

В основі створення народно-сценічного екзерсису лежить класичний екзерсис, використано термінологію та правила виконання багатьох вправ, але є своя відмінність у відповідності до характеру руху.

Навчальна дисципліна «Народно-сценічний танець», як освітній компонент, складається з теорії, методики і практики. Вже з першого курсу починається підготовка до Атестаційного екзамену, яким завершується навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Теорія народно-сценічного танцю дає змогу ознайомитись із вкладом відомих майстрів народно-сценічного танцю нашої країни та всього світу, а також вивчити різні методики викладання даної дисципліни. Для покращення процесу засвоєння навчального практичного матеріалу спочатку потрібно ознайомитись із теоретичними надбаннями культури того чи іншого народу: знатися на національному вбранні, орієнтуватись у історико-етнографічному розташуванні країни; розуміти найпоширеніші жіночі, чоловічі та парно- масові танці; розрізняти основні рухи, які притаманні танцівникам цього регіону. Якщо студенти спочатку знайомляться з теоретичними питаннями, то перейти до практичної частини уроку буде вже набагато легше і цікавіше, адже танцівник вже знає чим живе і дихає цей народ. Для більш кращого засвоєння матеріалу треба конспектувати основні моменти, щоб в будь-який момент можна було б переглянути і згадати потрібну для студента інформацію. Це також значно покращить умови підготовки до здачі заліків і екзаменів.

Народно-сценічні танці – це не лише рухи та комбінації рухів. Особливу увагу треба приділяти характеру та манері виконання танців того чи іншого народу, тому що кожен народ танцює по-різному. Важливо у танці передати всі деталі рухів так, як це було створено народом у минулому, щоб зберегти національні танцювальні традиції.

Не менш важливим у вивченні народної хореографії є її взаємозв'язок із музичним супроводом. Підчас проведення уроків народно-сценічного танцю концертмейстер грає на фортепіано або на баяні. Вибір музичних фрагментів для комбінацій біля опори та на середині залу зазвичай підбирається в залежності від характеру танцю того народу, в якому він буде виконуватися. Музичний супровід повинен підходити до майбутньої комбінації за характером, ритмічно та мелодійно. Студенти-хореографи при відтворенні комбінацій повинні потрапляти в ритм, втілювати характер та манеру виконання, розвивати власну технічно-лексичну базу, щоб виглядати гарно і довершено [3].

Отже, дисципліна «Народно-сценічний танець» формувалася впродовж багатьох років і увібрала в себе все найнеобхідніше та найвиразніше. Процес її розвитку продовжується і зараз. Урок народно-сценічного танцю дає можливість розвинути власні практичні вміння та вдосконалювати їх на професійному рівні, перейняти культурні надбання українського народу та народів світу від викладачів, майстрів народно-сценічного танцю нашої країни. Важливим є можливість перейняти правильну техніку виконання, дотримуючись всіх необхідних правил, використовувати вірну методику, вміти детально працювати з нею та застосовувати всі ці знання на практиці.

Підводячи підсумок можна зазначити, що дисципліна «Народно-сценічний танець» є одною із головних в процесі підготовки майбутніх вчителів хореографії. Урок народно-сценічного танцю продовжує розвиток практичних навичок студентів у пластиці народної хореографії та готує до виконання танців народів світу [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василенко К. Лексика українського народно-сценічного танцю навч. посіб. : Київ : Мистецтво, 1996. 491 с.
2. Голдрич О. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів : СПОЛОМ, 2006. 172 с.
3. Зайцев Є., Колесниченко Ю. Основи народно-сценічного танцю : навч. посіб. Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. 416 с.
4. Повалій Т. Теорія та методика викладання українського народного танцю : навч. посіб. для студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Суми : СПДФО, 2015. 250 с.